

Anul I.

1 Noembrie 1924.

Nr. 13.

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL REVIZORATULUI ȘCOLAR,
AL COMITETULUI ȘCOLAR JUDEȚEAN
ȘI AL AȘOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR
DIN JUDEȚUL SĂLAJ

SUMAR:

O sfințire de biserică: *Nicolae Nistor.*
Activitatea extrașcolară: *Ioan Mango.*
In cotro mergem? *Emil Pacola.* — **Cro-**
nica. — Știri școlare. — Poșta Redac-
ției. — Partea oficială — Abonamente
***** achitate. *****

ZĂLAU, TIPOGRAFIA „LUCEAFARUL“.

D. S. D.

cu Biblioteca Universității

din Cluj

2 ex.

Posta.....
jud. Sălaj.

COMITETUL DE REDACȚIE:

REDACTOR:

NICOLAE NISTOR.

MEMBRI:

**IOAN MANGO,   GRAȚIAN CAPĂȚĂ,
SIMION OROS,   EMIL POCOLA,
PETRU MODREANU.**

COLABORATORI:

*Victor Boțan, Valentin Cămpian, Gavril Cămpian,
Ioan Cioban, Ioan Codreanu, Ioan Gozman, Aurel
Iepurean, Teodor Ilea, Ioan Luca, Dumitru Măr-
gineanu, Ioan Mateiu, Gheorghe Matieșan, Gheor-
ghe Modreanu, Nicolae Oșian, Alexandru Pop (sub-
rev), Gheorghe Șimon și Pompeiu Țolea.*

Revista apare în 1-a și 15-a fiecărei luni, cu excepția lunilor de vară, pe 12—16 pagini.

Abonamentul pe 1 an pentru Corpul didactic 120 Lei, iar pentru Comitetele școlare și particulari 160 Lei.

Manuscrisele destinate pentru revistă se vor scrie ceteș și numai pe o față a hârtiei. Manuscrisele nu se înapoiază. Scrisori neplătite nu se primesc.

Redacția și Administrația:

Zălau, Biroul Recizoratului Școlar.

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

O sfințire de biserică

În ziua de 5 Octomvrie comuna Curitău din județul nostru a avut o mare zi de praznic. Mai bine de 5000 de oameni, strânși din 10 comune în frunte cu preoții și învățătorii lor, au luat parte la sfințirea bisericii noi din aceasta comună, sfințire făcută de însuși P. S. S. Episcopul Iuliu al Gherlei.

Astăzi, când omul este obișnuit să treacă cu nepăsare pe lângă toate lucrurile, când toate preocupările lui nu se îndreaptă decât la câștig și afaceri, de sigur, că și acest însemnat eveniment, care influențează în mod hotărîtor asupra educației religioase a păturei noastre țărănești, ar trece la ordinea zilei ca oricare alt fapt divers. Revista noastră, care și-a luat în programul său, ca punct cardinal, tocmai vieața internă a satelor noastre cu toate preocupările ei fie de natură culturală sau educativă, nu poate trece pe lângă acest fapt, fără să nu scoată în evidență adâncă lui semnificație. E o datorie pentru noi să semnalăm — în oricare parte ar fi — munca cinstită și desinteresată a factorilor noștrii culturali, cari fără preget lucrează la consolidarea vieții noastre publice și cari, chiar astăzi, în plină perioadă de nepăsare și inerție sufletească, stau cu statornicie la

postul încredințat și-și fac datoria cu toată dragostea.

Dar să lăsăm să urmeze faptele:

Satul Curitău nici mai mare nici mai mic decât altele, tot așa de sărac ca și majoritatea satelor din acest județ, rămăsese de mai mulți ani fără locaș de închinăciune. Un foc năprasnic mistuise modesta bisericuță de lemn, care decenii de-arândul adăpostise pe credincioșii acestei parohii și-i hrănise cu sfintele învățături ale Mântuitorului. În curând după aceasta s'a iscat marele războiu, care a întrerupt orice activitate, chiar și gândul sătenilor din Curitău de-ași ridica o altă bisericuță tot așa de modestă ca și puterile lor. Marele războiu ne-a adus însă bucuria cea mare a reînvierii noastre naționale și cu ea a crescut și dorința conducătorilor acestui sat și a întregii comunități bisericești, de-ași înălța o biserică mândră, care să fie un semn al vremii celei noi și un strigăt de biruință asupra trecutului, care nu se va întoarce nici odată.

Cu multă sârguință au început sătenii să-și strângă fondurile de lipsă. Colectele înaintau greu. După războiu lumea — chiar și cei cari se îmbogățiseră după urma lui — aveau cu totul altceva de făcut decât să se gândească la un sat lipsit de biserică. Curând au înțeles, atât conducătorii cât și sătenii, că numai din putere proprie se va putea ridica acest locaș dumnezeesc. Nu din prisosul lor, ci din ceiace aveau pentru vieața de toate zilele, au rupt o bună parte și-au dăruit-o bisericii. Mai bine de-un milion de lei s'a strâns în forma aceasta și biserica a răsărit din cenușa ei, mare și încăpătoare, măreață și trainică, gata să înfrunte tăria vremii.

Câtă semnificație morală în acest gest al țăranilor din Curitău!

Ce pildă frumoasă la intelectualii acestui sat, cari umăr la umăr cu cuvântul și fapta au contribuit la sti-

mularea spiritului de jertfă al sătenilor și au arătat, că unde este entuziasm, greutățile se pot delatura și cel mai îndrăsneț gând poate lua ființă.

Frumoasa serbare, care ne-a dat prilej să scriem aceste rânduri, poate fi un îndemn la lucru pentru celelalte sate, unde bisericuțele stau să se dărîme, așteptând gândul și fapta țăranilor din Curitău.

Zălau, 8 Octomvrie 1924.

Nicolae Nistor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Activitatea extrașcolară

De: IOAN MANGO

În urma împrejurărilor vitrege între cari a trăit, a multelor greutăți și pedeci, ce i-s'au pus în cale, neamul nostru a rămas pe o treaptă culturală mai inferioară decât alte popoare, față de cari soarta a fost cu mult mai cruțătoare. Tot din aceste motive școala nu a putut da tot ce se aștepta dela ea. De aici se explică faptul, că poporul român în cea mai mare parte este lipsit de o cultură mai avansată. Neavând sfătuitoari și îndrumători peste tot locul era avizat aproape numai la puterile proprii. Astfel în {viața și ocupațiile sale se orienta numai după obiceiurile și tradițiile primitive moștenite dela moși-strămoși. De aceea el nu ști face și nu cunoaște mijloacele unei economii mai raționale. Moșioara ce are o lucrează și azi în modul cel mai primitiv, mulțămindu-se cu cât dă Dzeu. Nu se ocupă mai intenziv cu alte izvoare de venit cum sunt: pomicultura, horticultura, apicultura, și altele. Nu cunoaște însemnătatea și folosul meseriilor și comerțului, cu cari se ocupă puțin și superficial.

Pe lângă multele calități bune are și însușiri rele, dintre cari amintesc numai câteva. Nu știe prețui și întrebuința bine timpul. Aproape întreg timpul de iarnă i-l lasă nefolosit, lucrările sale sunt lipsite de-o împărțire rațională. Nu sprijinește diferitele societăți culturale, tovărășii etc. și nu aduce jertfe pentru scopurile de interes public. Are aplicări pentru procese, injurături, alcool, invidie, lăcomie și a. Rămânc reflectar la sfaturile și exemplele bune. Tot atâtea defecte, cari îi aduc mari pagube.

Războiul mondial a contribuit în mare măsură la dezvoltarea și înmulțirea însușirilor sale rele. După 6 ani dela terminarea războiului vedem, că în loc să scadă ori cel puțin se rămână staționare, progresează. Echilibrul sufletesc și acum ba-

lansează, iar moralul și simțul de ordine și datorință scade mereu. Se ivese patimi nouă proprii timpului present, iar cele vechi cresc, alimentate fiind de împrejurările zilelor în cari trăim.

Relele de cari suferă azi neamul nostru le vedem și cunoaștem cu toții. Trebuie să căutăm și aplicăm mijloace de îndreptare prin cari îl vom putea emancipa de sub influința lor și ridica la o situație culturală vrednică de el și multele lui calități bune.

Dacă în trecut una dintre obstaculele cele mai mari a fost divizarea lui sub mai multe domnii străine, cari nu numai că nu i-a dat mână de ajutor, ci îi puneau sute de pedeci în calea înaintării, astăzi acelea nu mai există. Prin unirea tuturor românilor, am devenit un popor compact și număros, între granițele și sub domnia unui stat național românesc, care este unul dintre cele mai bogate state imense, ne este dată toată posibilitatea să ne ridicăm din starea actuală și să ne cultivăm liberi în dragă voie.

Situația actuală, care după o viață tânjită ne-ar duce la moartea sigură nu se mai poate tolera. Neanul românesc în viața căruia acum se începe o epocă nouă, ca elementul cel mai preponderent al statului, este chemat să ocupe locul prim între popoarele conlocuitoare și să meargă în fruntea lor pe toate terenele. Acest loc însă numai prin cultură se poate obține și menține.

La opera de regenerare culturală și economică a neamului românesc sunt chemați să dea mână toți factorii vieții noastre publice și să lucreze toți împreună și fiecare în cercul său de competență. Baza însă va pune o *învățătorul în școala primară poporală prin o bună și temeinică educațiune și instrucțiune*. Dar oricât ar fi aceste de bune, nu sunt de ajuns. Școala viitorului trebuie să facă și producă mai mult decât școala din trecut. Pe lângă o bună educațiune și instrucțiune ea *este chemată și datoare să crească și pregătească pe elevii săi de azi, viitorii cetățeni, pentru toate necesitățile primordiale, culturale și economice ale vieții*.

În același timp nu se poate neglija nici poporul adult cu care *învățătorul va trebui să se ocupe mai sistematic și mai temeinic decât în trecut și să creeze o legătură firească între școală, viața și trebuințele țaranului român*. Numai lucrând școala și *învățătorul în chipul arătat vor corăspunde chemării lor și școala va deveni o instituție cu adevărat folositoare neamului*.

Aceasta din urmă parte a muncii învățătorului este așa

numită *activitate extra-școlară*, deoarece ese din domeniul preocupărilor obișnuite ale școlii. Cu aceasta activitate ne vom ocupa în lucrarea de față, după ce vom arăta mai întâiu, *rolul și pregătirea corpului didactic primar*, lucrul de mare însemnătate, fiindcă dela cunoașterea rolului, dar cu deosebire dela buna pregătire a învățătorilor depinde în cea mai mare măsură rezultatul muncii extrașcolare din care cea mai mare parte — dacă nu întreagă — cade în sarcina învățătorului.

I. Rolul învățătorului

În viața unui neam și cu deosebire în viața neamului românesc, învățătorul nu este un simplu funcționar cu un cerc de activitate restrâns și bine determinat, peste care nu este dator să treacă. Chemarea învățătorului român în prezent este un apostolat și va rămânea multă vreme și în viitor, prin faptul că el este primul între puținii factori chemați a conlucra la regenerarea și ridicarea nivelului cultural, moral și economic al neamului nostru. Dela priceperea și activitatea lui depinde în cea mai mare măsură regenerarea vieții masselor poporului și îndrumarea sâtenilor pe căi sănătoase și noi orizonturi.

Învățătorul are rol dublu: *intra- și extra-școlar*, ambele de-o importanță egală, cari stau în cea mai strânsă legătură. În cele următoare ne vom ocupa în special cu fiecare.

În activitatea *intra-școlară* învățătorul nu va pierde din vedere scopul școlii primare. Amăsurat acestuia va da elevilor o bună educație și-i va împărtăși cu toate cunoștințele de cari vor avea lipsă în viață. Se va emancipa pe sine și școala de sub cătușele verbalismului gol și a mehanismului sec și tâmpitor al școlii vechi. În locul acestora va introduce în școală o muncă reală și folositoare, potrivită puterilor copiilor și cerințelor vieții, care cultivă și dezvoltă sufletul și nu-l tâmpește, edifică și nu distruge, face școala plăcută, atrăgătoare, plină de viață și nu respingătoare și urgisită. „Școala — zice poetul și filosoful indian, Rabindranath Tagore — trebuie să fie a vieții și nu o încarcerare a copilului smuls din lumea în care a început a trăi și izolat de aceea în care va avea de trăit“¹⁾.

Activitatea *intrașcolară* numai atunci va fi completă și potrivită necesităților sâtenilor dacă fiii lor încă pe băncile școlii vor

1) „Lamura“ Nrul 4 din 1921.

fi introdusi și instruați asupra însemnătății și folosului diferitelor societăți culturale, economice, de ajutor mutual, de crutare, etc. Pentru pregătirea copiilor în aceasta direcțiune, învățătorul va crea o serie întreagă de organizațiuni de acest soi, din cari elevii vor beneficia de anumite favoruri și ajutoare.

În modul acesta pe lângă folosul material, ce vor avea elevii pe urma lor, rezultatul educativ va fi cel mai mare. Elevii le vor cunoaște însemnătatea și folosul practic, se vor obișnui cu ele și le vor îndrăgi. Iar după ce vor termina cu școala acești elevi vor fi în viață cei mai mari sprijinitori și propovăduitori ai ideii de asociere și tovarăși de muncă ai învățătorului.

Activitatea învățătorului însă nu se oprește aici, ea se va estinde și la poporul adult și aceasta este activitatea *extrașcolară* propriu zisă. Aici se începe adevăratul rol social al învățătorului.

Cum poporul nostru în trecut nu s'a putut împărlăși de binefacerea învățăturii și lipsindu-i chiar și învățătorii, cari să-i fi stat într'ajutor cu sfaturi înțelepte și să-i arate calea, ce trebui să urmeze, ca să se poată ferici mai bine în viață, învățătorului îi revine și sarcina grea, dar frumoasă de a îndrepta ce se poate din greșelile trecutului. Dacă plănuim, ca tinerimei să i-se dea o creștere și învățătură mai bună pentru viață, nu le putem lăsa în părăsire nici generația mai bătrână. Trebuie să i-se dea și ei cantitatea posibilă din lumina învățăturii. Numai așa se vor trezi idei și porniri noi în sufletul acestei pături a neamului și numai în cazul acesta putem avea nădejde, că ne va succede să-l putem ridica din starea înapoiată în care se află acum.

Pătruns fiind învățătorul de dragoste pentru înaintarea poporului, îl va aduna în jurul său și îl va introduce și pe el în tainele învățăturii. Prin conferințe din toate ramurile de cunoștințe îi va da și lui câte se vor putea din acelea, de cari are lipsă în ocupațiile și împrejurările sale de viață. În acelaș timp se va ni-zui, ca să-i dea altă educație, alt moral prin cultivarea sentimentului creștinesc, național, a demnității și dragostei către portul și obiceiurile strămoșești și să-l desvețe de patimi și obiceiurile rele.

Pelângă ridicarea stării culturale, învățătorul va avea în vedere și pe cea economică. Pentru îmbunătățirea acesteia va arăta poporului în mod convingător, că astăzi nu mai poate trăi ca moșii și strămoșii. Lumea s'a schimbat și a înaintat și trebuie să ținem pas cu ea, ca să poată exista. Va insista asupra nouilor izvoare de trai cum sunt: meseriile, comerțul, horticultura, po-

micultura, etc.; îi va arăta necesitatea și mijloacele unei economii mai raționale și-i va vorbi despre însemnătatea și folosul diverselor tovarășii, cooperative, societăți culturale și altele, cele mai bune mijloace de ajutorare, cărora le va da ființă după ce poporul a fost deajuns pregătit pentru înțelegerea și rostul acelorora.

Învățătorul se va interesa de toate lipsurile și năcazurile sătenilor, le va da ajutor cu sfaturi și cu fapta și le va fi cel mai bun prieten și sprijinitor.

Acesta este rolul învățătorului în viața poporului nostru dela sate. Avem lipsă de atare învățători, cari să lucreze cu drag și din tot sufletul pentru ridicarea poporului. Credem că nu se va afla nici unul, care să nu-și facă datoria întreagă și pe acest teren.

(Urmare în Nrul 14)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In cotro mergem?

Cuvântare rostită la 17 Oct. 1924 în ședința Comitetului central,
de președintele **Emil Pocola**

Cu ședința de astăzi încheiem un an roditor și începem un nou an de muncă. Raportul nostru despre activitatea Asociației secția Sălaj, apărut în „Școala Noastră“ No. 9 înfățișează eforturile și progresul vieții noastre și ca președinte, urmând îndrumările unor concepții de datorii, care au drept temelie orientări culturale superioare și o interpretare severă a valorilor morale, am introdus, pentru o primenire profesională, socială a membrilor, spiritul critic în organizația noastră. Astfel în acest raport se arată că Asociația noastră mai are suflute înzăvorite în cutia nepăsării, fără nici un gând de bine, dar am semnalat și un surplus de energie sufletească și de putere de viață.

Este cunoscută stăruința românilor din Sălaj pe calea idealului, chiar în cele mai potrivnice zile ale vieții noastre. Cu câtă trudă, cu câte suferințe nu și-au împlinit dascălii români sălăjeni — sub un regim de umilință — datorința față de neam.

Cu realizarea idealului, — în vremea asta de tranziție —, asistăm la o primenire generală. Avem învățători bătrâni obișnuiți cu greul vremilor, cu cuviința veche față de conducere, se mișcă, între orizonturi culturale mai înguste. Avem învățători tineri, cu mai multe pretenții, în manifestările lor tind a atenua solemnitatea oficială; se gândesc, în frământările vieții, la problemele de ridicare a maselor populare și — avem învățători suplinitori, ajutători cu calitățile și defectele proprii tagmelor improvizate.

Firește, că nu e o armonie între acestea două-trei vârste de învățători, cu concepții de viață deosebite. De aici urmează, că mersul nostru și în viitor trebuie să fie spiritualismul. Cu spiritualizarea vieții noastre, luând cunoștință de rodul muncii ale-

șilor neamului nostru; prin cetire, prin muncă, ni-se va forma credința tare, fără de care nimic nu se poate ajunge; ni-se va deprinde esența lucrurilor, și luminându ni-se scopul, ni-se vor vedea mijloacele, fără înțelegerea cărora nu se poate închipui o dezvoltare corespunzătoare și nu se poate adapta școala la scopurile vieții, care viață în continuu evoluează.

* * *

Raportul general al Com. Central al Asociației din Ardeal constată că la secția Sălaj „se merge tot înainte” și congresul al VI-lea exprimă mulțumită protocolară secțiilor muncitoare între cari și sălăjenilor.

Dacă mila nesfârșită alui Dumnezeu ne socotește de vrednici, nu va săca izvorul personalităților cu rădăcini puternice în sufletul dăscălimii și vom ști să plâsnim forme de activitate din ce în ce mai înaltă și ale da viață prin viața noastră.

On. Com. Central

De câte ori s'a intrunit On. Comitet, mă întrebam: Cine este el? Unde tinde?

Ca președinte am învățat dela înaintașii mei (Coroian, Barboloviciu, Trifu) că cei puși în fruntea acestei organizațiuni sociale, trebuie să-și deie seama, că în ori-ce cuvânt în ori-ce purtare a lor, nu se pot depărta de normele pe cari le împune spiritul general, conștiința obștei pe care se razimă asociația învățătorilor. Trebuie să o știe aceasta și urmașii mei.

Statutele § 36 zice: Secțiile județene se vor conduce de un comitet. Ori cum este constituit acel comitet ales de obștea dăscălească, membrii comitetului, dau o credință din care rezultă o busolă morală și preocupățiuni sufletești de ordin superior.

Urmând unei lungi tradiții de frățiască și continuă colaborare cu conducerea fostei „Reun. Înv. Rom. Sălăgeni” mai știm că com. central este organizatorul conștiinței membrilor corp. didactic, tălcuitorul și apărătorul rezunoăcut al intereselor școalei populare, deci, comitetul nostru, nu poate să nu continue acestea tradiții, să nu fie și în vremile noi, acelaș treaz păzitor și slugitor al învățătorilor și a învățământului, care a fost.

Unde ne duc forțele ce se deslănțuesc? Din 140 conferințe pentru popor, în anul acesta trecut 80 și în toate cuvântările prezidentului am idealizat momente naționale din istoria românilor, pedagogia și bogăția sufletului romănesc, ceia ce arată că

conștiința noastră este atrasă spre figurile mărețe și adevărurile, cari ne dau sugestii înspre idealul național. În urmare, și în viitor, *naționalitatea și adevărul creștinesc* — pe care neamul românesc stă de veacuri în nestrămutată credință — ne vor înălța suflete în munca noastră culturală națională.

Naționalitatea și adevărul creștinesc este leitmotiv-ul programului nostru. Am tot respectul de atențiunea, de colaborarea ce mi-se acordă: deci pentru tinerii și bătrânii ce se conduc în viață mai mult prin imitație, decât prin experiență și cari de multe ori constată că au trăit fără să înțeleagă viața școlară cu problemele ei, voi căuta în expunerea mea asupra *leit motivului* programei, izvorul curat de adevăruri eterne, de adevăruri în înțelesul că ele au autoritatea de a se impune tuturor și de a fi realizabile îmbogățind viața școlară.

Suntem învățătorii poporului român, și vom să trăim simțind cât mai puternic adâncurile vieții românești, ne împiedecă traiul sbuciumat de toate zilele, în care nu este destul răgaz pentru a căuta în fiecare poticnire pricina și leacul. Pentru aceasta trebuie o muncă colectivă care să ne unească inimile noastre, voința noastră.

Privim cum se perândează pe dinaintea noastră evenimentele.

Învățătorul trebuie să desvoalte în sufletul școlărilor dragostea ferbinte pentru adevărurile creștinești, pentru patrie și națiune, un idealism activ, care va îndemna generațiunii întregi a aduce munca, jertfile ce li-se cer neîntrerupt la întărirea, la mărirea patriei.

Se naște întrebarea :

1. Școala română își îndeplinește oare, datoria și ca instituție de cultură și de educație națională ?

Precât știu, școlaii poporale i-se cere astăzi mai mult ca oricând, să fie legată mai strâns de viața sufletească și de munca manuală a sătenilor, să pregătească serios și pe copilul săracului ca și pe al bogătaşului, să ajungă destoinic în ocupațiunile ce-i stau la îndemână și la care fapt el să și înapoiază, absolvând școala poporală. Deci ea, dacă vrea să ajute la ridicarea maselor de jos, nu are alt program mai bun de urmat, decât pe acela de a ridica ocupațiunile masei de jos, plugărie, industrie economică, casnică, la rangul de ocupațiuni pregătite rațional. Să nu fie numai profesiunea de avocat, sau de medic, sau de profesor, învățător . . . pregătite rațional, ci și meseria de simplu plugar, de simplu văcar,

de simplu cioplitor de utensilii economice, de simplu țesător de modele naționale, de simplu cîsmar, faur de sat etc. Atunci cînd omul sărac va fi în realitate destoinic în modesta sa meserie, ca nimeni altul mai destoinic și interesul său imediat și personal trece la opera comună, până la conlucrarea comună, atunci și nu mai atunci sărăcia îi va cădea din spate. Și dacă statul va veni în ajutor cu burse, vom ajunge, să obținem marele folos al valorificării tuturor elementelor-forțe cari astăzi, rămân la coarnezle plugului, sau în întunerecul atelierelor, din lipsa mijloacelor materiale pentru întreținerea la școală. De-ar fi cu putință . . .

Un pas hotărît în direcția aceasta s'a făcut, prin înmulțirea bursei și la licee, și prin unica școală publică: *școala de stat*. Un popor care s'a unit în războiu, nu poate fi divizat în timp de pace. Așa: între granițele României întregite nu poate fi lăsată armonizarea intereselor cetățenești și formarea conștiinței naționale pe seama particularilor. Pentru acestea motive sufletești, se crează sistemul unitar de educație și instrucție publică.

Școala primară prin legea nouă are 4 clase egalitare, care dau cultura generală, și 3 clase complimentare practice variate după trebuințele regionale ale populațiunii dela țară. Legea învățămîntului spune: „Ministerul instr., în conțelegere cu Ministerul agricult., cu Ministerul muncii și cu Ministerul industriei va întocmi, pentru clasele complimentare, programele. Învățămîntul religios este obligator, așa și învățămîntul religios al naționalităților minoritare.“

Conștienți de adevărul, că toate reformele acestea în funcție de valoarea învățătorului, care singur dă suflet școlii, toți învățătorii, dar absolut toți trebuie să pătrundem înțelesul reformelor noi, spiritul legii școlare, căci rezultatul lor depinde în cea mai mare parte de convingerile și pregătirea noastră.

Suntem, noi învățătorii, la înălțimea cerințelor noi? Oameni, cari au aplicarea, iscusința și dexteritatea de a trata pe copii în mod rațional, de a-le câștiga iubirea și încrederea, de a-le desvolta puterile, de a-le conduce aplicările, și de a face prin învățătura și exemplul nostru, tinerii oameni, ceea ce pot să fie și ceea ce trebuie să fie după aptitudinea și destinațiunea lor? Suntem învățători, cari să știm, ce se voiește și pentru ce, chiar prin învățămîntul religios al naționalităților minoritare în școala primară?

Dacă putem răspunde cu *da* hotărît, atunci educațiunea națională va reuși, atunci *spiritul* legii nouă, va înoui spiritul școlii.

Trebue să recunoaştem, fraţilor, 1) suntem aşa puţini educatori, cu talente fireşti, cu vocaţiune profesională, 2) în vremele de acum energiile dedicate şcolii, râvna pentru şcoală şi convingerile învăţătorilor trebue să porceadă din înălţimi neobicinuite şi cu o bogăţie covârşitoare. 3) Oricât spirit, oricâtă muncă, oricâtă inimă ar pune învăţătorul, când toate acestea nu sunt dăruite până la jertfă, nu se crează ceva mare.

Consecinţa de neînălăturat a acestor constatări e reforma învăţământului normal atât în vederea principiului enunţat de d. Ministru Angelescu: „Nimeni nu poate să înveţe încă pe cineva un fapt precis dacă el însuşi nu e pe deplin stăpân pe cunoştinţa ce o predă şi pe meşteşugul de a o înfăţişa după puterea de înţelegere a şcolariilor“; cât şi în vederea pregătirii sufleteşti iar pentru învăţători stimulul unui trai omenesc ca să fie în măsură de a-şi face datoria.

Onorat Comitet Central

Reprivind asupra expunerilor noastre, vedem cum învăţământul nostru ar trebui să aibă o legătură organică cu viaţa ce încontinuu evoluează; cum învăţătorii, să se curăţească de ignoranţă, de defectele caracterului şi ale spiritului, pentrucă conştiinţa naţiunii infiltrându-se în toţi fiii neamului prin cultura generală naţională a învăţătorilor, toţi fiii naţiunii să îndeplinească cele mai înalte datorii, ce emanează din conştiinţa naţională.

Mijloacele întrebuinţate de conducerea Asociaţiei, au fost şi au plecat, totdeauna, în vederea cultivării conştiinţei naţionale, — din izvorul unic al idealismului naţional. Metoda noastră este a chema la viaţa activă masele populare, punerea la probă a cât mai mulţi învăţători în adunările profesionale şi populare, — cu conferinţe, cu dizertaţiuni, cu lecţii metodice, cu producţiuni declamatorico-teatrali pentru popor, ca din interiorul nostru să scoatem forţele care să ne unească inimile noastre, voinţa noastră, că astfel-cu o şcoală poporală în starea de a crea puterea naţiunii, să se îndrepte spre bine şi frumos mersul evolutiv al poporului român în jud. Sălaj.

Cu mândrie sufletească afirm din acest loc că, secţia Sălaj a ţinut să afirme, că înţelege să fie chiar dela începutul vremurilor celor nouă ale vieţii noastre naţionale activă şi luptătoare prin şcoala jertfei noastre, a întrunirilor noastre dăscăleşti, pentru realizarea misiunii culturale a poporului român.

Până acum — din fericire — nu există garanții îndestule că, tot ce s'a făcut în alte părți e mai bun decât ceace s'a făcut și s'ar face la noi.

Dăscălimoa română prin împărțirea ei în asociațiuni generale și regionale are un destin, o conștiință, sufletul se intraripează cu harul divin, când e vorbă de neam și țară și ne apropié tot mai mult. Cu toate anumite deosebiri, după timp și spațiu, manifestările noastre se aseamănă așa de mult încât găsim în ele, încă o dovadă că rostirea lor a fost făcută de acelaș suflet românesc, în București, ca și în Cluj, în Cernăuți, ca și în Craiova, în Chișinău, cași în Sibiu, Arad și în Oradea-Mare.

Frați de trudă, îngăduiți-mă rugându-vă a nu mi nesocoti vorba de prieten! Vrem uniunea națională a unității desăvârșite a sufletelor românești! Cuvântul ei de ordine este a *vrea* a duce la îndeplinire aceasta operă.

Faptele noastre întovărășite de blânde graiuri să fie asemenea stălpului de foc, călăuzind generațiuni întregi spre idealul sfânt, chemat să ne armonizeze *ființa* și să ne lege cu adevărurile vecinice ale vieții.

Dacă toată puterea latentă în asociațiunea noastră va fi fructificată de acest gând și fiecare învățător va urma cu ardoare, cu perseveranță și în toate condițiunile ce devotamdetul și prevederea impun sublimului scoalei populare: naționalitate și religia iubirii și a înfrățirii în masele populare, atunci vă zic: Acesta e drumul, să ținem tot înainte!!

Intrunirea Comitetului central al asociațiunii învă. din județ

In ziua de 17 Oct. s'a ținut la Tășnad adunarea comitetului central. Din cei 6 președinți de subsecție s'au prezentat numai 2: Gh. Nichita și A. Maxim. Hotărârile luate în comitet sunt următoarele:

1. Raportul cassarului nu se poate lua la cunoștință întrucât sub-secțiile n'au prezentat chitanțele justificative de cheltuelile făcute. Se decide ca să i-se voteze cassarului o diurnă de 600 lei pentru a se deplasa în reședința fiecărei plase pentru regularea acestor cheltueli, iar la ședința extraordinară a secției — ce se va ținea în luna Decembrie — să se prezinte noile socoteli cerându-se descărcarea gestiunei.

2. Valoarea acțiunilor asociațiunii subscrise la diferite bănci să se socotească numai în lei.

3. Ca subiecte pentru conferințele sub-secțiilor — la propunerea subrevizorului școlar N. Nistor — se primesc următoarele probleme:

a) Calăuza învățătorului de

I. Payot adaptată de I. G. Marinescu directorul școlii normale din Câmpulung.

b) Avram Iancu de Dr. S. Dragomir.

c) Legea nouă a învățământului.

4. Se primește dimisia președintelui asociațiunii — Dl E. Pocola — întrucât noile îndatoriri ce le are în administrația învățământului nu-i mai permit să se ocupe destul de intensiv cu treburile asociațiunii. Comitetul însărcinează cu conducerea secției pe Dl Gh. Nichita.

*

Cu unanimitate, comitetul votează mulțumită protocolară fostului președinte al secției Sălaj — Dl E. Pocola — pentru munca frumoasă depusă ani de-arândul în serviciul asociațiunii județene.

Cărți noi aprobate. Până în anul acesta toate manualele școlare ale autorilor din Ardeal fie pentru învățământul primar fie pentru cel secundar se bucurau de aprobarea fostului Resort al instrucțiunii din Cluj. Intre cele dintâi cărți,

Cari au obținut aprobarea Ministerului Instrucțiunii Publice sunt cărțile D-lui Inspector Augustin Caba din Oradea-Mare și anume: Abecedarul fonomic (ediția II. completată după planul analitic din Țara-veche) și Manualul de limba română pentru școlile primare cu limba de predare maghiară. Ambele cărți le recomandăm cu căldură învățătorilor noștri.

Noile construcții școlare din județ. — 1. În Sighet s'a terminat școala compusă din o sală de învățământ și locuință. În zilele acestea se vor așeza ușile și ferestrele.

2. În Năpradea s'a terminat 2 sale de învățământ și locuință. Mai trebuie să se pună geamuri la ferestre și podele la salele de clasă.

3. În comunele Vașcapauă, Giorocuta, Doh, Zalnoc, Biușa se lucrează la acoperișul alor

6 sale de învățământ și 5 locuințe pentru învățători.

4. În Boian și Plesca s'a cumpărat un imobil cu mai multe camere. Se vor amenaja pentru trebuințele școlare 2 sale de învățământ și o locuință învățătoarească.

5. În Romita s'a terminat o sală de învățământ.

6. În comunele Coșeiu, Mănău, Cheud, Moiad, Gălpăia și Criștelec se lucrează la pereții alor 10 sale de învățământ și 6 locuințe pentru învățători.

7. În comunele Stărciu, Bulgari, Răstolțul-Mare și Rachis se continuă cu adunarea materialului pentru 7 sale de învățământ și 4 locuințe de învățător.

8. La Hodod s'a reparat radical școala compusă din 4 sale de învățământ și locuință.

N. N.

Rectificare. — În programul cercurilor culturale s'au strecurat câteva greșeli, cari se vor corecta astfel:

Nr. crt. 3. — Fetindia, Nov. Dum. I. conf. popor. Ioan Vescan, subiect: „Combaterea luxului“.

Nr. crt. 4. — Ciurmărna, Nov. Dum. I. conf. pop. Augustin Romitan, subiect: „Hrana săteanului“. — Conf. did. Dna Eugenia Câmpian.

Nr. crt. 5. — Țigani, Dec. Dum. I. conf. pop. Romul Șipoș subiect: „Ștefan cel Mare“. — Conf. did. Petru Ardelean.

Cărți de cetire aprobate.

Aducem la cunoștința învățătorilor maghiari de stat și confesionali, că au apărut în ediție nouă, *Cărțile de cetire pentru cl. II, III, IV și V—VI dela școlile cu limba de predare maghiară, scrise de mai mulți învățători.*

Cărțile sunt prelucrate din nou și scrise în conformitate cu programa analitică de stat. Pe lângă materialul literar bine ales, mai cuprind un vast material din geografie, istorie și constituție.

Limbajul este fluent, ireproșabil și potrivit gradului de înțelegere al elevilor. — Sunt singurele cărți prelucrate pentru învățământul maghiar din România și aprobate de Onor. Minister.

Le recomandăm cu toată căldura pentru a fi introduse în școalele minoritare din județul nostru.

Se pot procura dela tipografia „Ardealul” din Cluj. Prețul pentru cl. II. 13 Lei; cl. III. 18 Lei; cl. IV. 26 Lei și cl. V—VI 32 Lei.

Școală comercială inferioară în Șimleu. Cetim

în ultimul număr al „Gazetei de Duminecă”, că la 1 Noembrie a. e. în Șimleul-Silvaniei se deschide o școală inferioară de comerț în localul grădinei de copii, pus la dispoziție din partea Primăriei. Ne bucurăm de înmulțirea școlilor și cu deosebire a celor profesionale și cu caracter practic, de cari așa de puține avem. Un lucru însă nu înțelegem. Pentru ce se deschide școala tocmai în localul grădinei de copii, când și aceasta are lipsă de chiliile cedate și cum s'au putut pune la dispoziție din partea Primăriei, când localul este al statului și astfel Primăria nu are nici un drept de a dispune într'un local, care nu este al său? Ori aceasta grădină de copii nu-și are autoritățile sale, cari îi cunosc lipsurile și au datoria să vegheze asupra intereselor ei și cuvântul lor nu trebuie să fie ascultat?

În interesul bunului mers al tuturor chestiunilor de interes public ar trebui să se înțeleagă odată și la noi, că este absolut necesar, ca fiecare autoritate să-și vadă de lucru în cercul său de activitate și

să nu treacă în alte domenii. Lucru, care la noi, durere, nu se observă. Rezultatele apoi se văd pe toate căile!

Grădiniile de copii și școlile primare își au menirea lor sfântă, în realizarea căreia este păcat să fie stânjenite ori împiedecate.

Elevi primiți la școlile normale din vechiul regat. On. Minister al Instr. cu ordinul Nr. 101114--1924 a primit ca bursieri la școala normală din *Pitești* pe elevii școlilor primare: *Gheorghe Bodonu*

din Căuaș, Vasile Florea din Periceiu și Andrei Govor din Chișfulău, iar la școala norm. de fete din Turnu-Măgurele pe elevele Maria Radu din Sădărești și Emilia Tătar din Periceiu.

Dorim noilor aleși noroc și spor la muncă și rugăm pe foștii lor conducători să-i îndemne a se prezenta cât mai curând la școală, dându-le atât elevilor, cât și părinților sfaturile și instrucțiunile necesare.

Mg.

POSTA REDACȚIEI

Gh. Popovici, Oarța. — Revista noastră pe lângă probleme strict pedagogice, publică orice chestiune, care are legătură de cauzalitate, cu treburile noastre culturale. Literatură beletristică nu publicăm. Avem în județ 3 ziare săptămânale, cari ar primi cu plăcere rândurile Dtale. Adresează-te, te rog acestora.

Al. Pop, Jibău. — Dta ai dreptate. Toată lumea e nemulțumită. Fiecare dorește să devină altceva, decât ceiace este: învățătorul, preot sau ofițer; preotul cel puțin administrator de plasă, notarul prefect, etc, o goană nebună, care, credem, că se va termina în scurt timp, selecționându-se valorile după puterile și aptitudinile lor reale. Chestiunea pe care ai atins-o incidental în scrisoarea trimisă merită toată atențiunea. Trateaz-o mai pe larg, cel puțin în 3 pagini de revistă, iar versurile: „Numai popă, numai popă, să tot fi” și altele la fel, lasă-le pentru vre-o replică glumeață, care tinde să descrețească frunțile asaltatorilor.

I. Todușiu, Seuca. — Scrisul Dtale e prea plângător. Mai încearcă.

N.

In aceasta parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștiencios, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj

No. 1255 — 1924.

Pânză pentru uniformă

Publicăm ordinul de mai jos spre știre și conformare cu adaosul că modelele desemu se află și la acest Revizorat școlar.

„România Ministerul Instrucțiunii, Direcțiunea Generală a Invățământului Profesional, Invățământului Primar Normal. No. 75518. Domnule Revizor, Avem onoare a Vă face cunoscut că pânză națională școlară pentru uniforma introdusă în școlile secundare și profesionale și primare de băieți și fete din Vechiul Regat prin circularele No. 64187, și 64488 din 1915, se introduce și în școlile similare din nouile provincii pentru unificarea uniformei. Luând act de hotărîrea comitetelor școlare dată prin votul unanim în congres în ziua de 7 Iulie 1924, de a susține această chestiune de interes școlar, național, economic și pe baza raportului comisiunii compusă din directoare delegate de congres ca să refere asupra modului cum trebuie să se aducă la îndeplinire procurarea pânzei naționale pentru uniformă raportul în care comisiunea arată superioritatea acestei pânze brevetate din punct de vedere al frumuseței, trănicioiei, igieniei și efinătăței, Ministerul recomandă ca pe viitor pânza școlară pentru uniformă să fie procurată prin comitetele școlare dela societatea „Furnica“ care are în vedere dezvoltarea și încurajarea industriei casnice naționale cu sediul în București, Calea Victoriei, Palatul Fundațiunei Carol. Vă trimitem memoriul societăței „Furnica“ relativ la chestiunea pânzei de uniformă școlară.

Tablourile cu cele 30 metri de pânză s'au înaintat Inspectoratului Regional, rugăm a se recomanda aceasta școalelor din județul Dvs. p. Ministru: (ss.) Petre Ghițescu. Director General: (ss.) F. Formac.“

No. 1272—1924.

Procurarea rechizițelor școlare

Publicăm ordinul de mai jos spre știre și conformare: „România Ministerul Instrucțiunii, Direcțiunea Generală a învățământului profesional, Invățământului Normal Primar No. 86042 Domnule revizor. Printr'o circulară anterioară v'am adus la cunoștință, că *Fundația Principele Carol* a organizat un bazar cu rechizite școlare în scopul de a fi procurate de elevi cu prețuri reduse, iar din comenzi să se acorde Comitetelor școlare un beneficiu de 10 % pentru întreținerea școalelor. Acest bazar a fost organizat numai în scopul de a veni în ajutor elevilor și al școalei, iar puținul câștig realizat de fundația să-l întrebuințeze pentru scopuri culturale. În modul acesta se îndeplinește prevederile din Decretul Lege pentru instituirea Comitetelor școlare a fiecărei școale să-și creeze venituri din vânzarea rechizițelor școlare. Comunicând cele mai sus, Vă rugăm să binevoiți a pune în vedere școalelor că procurarea rechizițelor școlare să o facă dela *Bazarul Fundației Principele Carol, Str. Paris, No. 20*. Director General ss. Petre Ghițescu. Șeful serviciului ss. Formac“.

No. 1332—1924.

Cercul de competență al Dlor Inspectori

Se comunică mai jos copia ordinului On. Inspectorat școlar reg. II. Oradea-Mare, cu No. 7490—1924, pentru conformare:

„Domnule Revizor, În sânul corpului didactic și a organelor inferioare de control din regiunea noastră pare a se fi lansat credința, că domnii inspectorii ai învățământului ar fi împărțiți pe județe, anumite județe aparținând exclusiv sferei de competență a unuia, sau a celuilalt. Este greșită părerea aceasta

câtă vreme se știe, că inspectorii se numesc pe întreagă circumscripție și fiecare este prin însași atribuțiile sale îndreptățit și îndatorat a inspecta, a îndruma și a rezolva chestiunile școlare și personale din fiecare județ, din fiecare comună aparținătoare Regiunii II școlare. Vă rugăm să luați notă și să comunicați acest fapt subrevizorilor și corpului didactic pentru a se evita eventuale confuzii și a risipi informații greșite. P. inspector Șef : (ss.) Tulbure. Șeful serviciului : (ss.) Pop.

No, 1495—1924.

Inscripția școalelor

On. Minister al Instrucțiunii publice cu ordinul No. 88294 a dispus că toate școalele cu învățători plătiți de stat să pună firma: „Școala Primară de Stat.”

În baza acestei dispoziții, invit toate Comitetele școlare din județul Sălaj, că în termen de 15 zile să pregătească și așeze inscripția prescrisă pe frontul școlii, cu litere mari.

Executarea acestui ordin o vor controla-o Dnii subrevizori de control și contra celor refractari se vor lua măsuri.

No. 1540—1924.

Avertisment public

Constatăndu-se că o parte a corpului didactic din județul Sălaj își neglijează datorințele, și n'au înaintat la timp tabloul înscrierilor școlare conform ordinului nostru 1180—1924, Inspectoratul învățământului reg. II. Oradea-Mare, cu ord. No. 8287—1924. pedepsește cu *avertisment public* și cu publicarea pedepsei în organul oficial „Școala Noastră” pe următorii :

1. Tiberiu Bud, Arduzel.	10. Ioan Heletea, Cănaș.
2. Georgea Simon, Arghihat,	11. Iosif Forro, Corund.
3. I. Buta, Asuajul de jos.	12. Gavril Drăgan, Corni.
4. Ioan Gheorghe, Bălan.	13. Coloman Titkos, Cean.
5. Gavril Pop, Bădăcin.	14. Emil Sârbu, Chechiș.
6. Vasile Robu, Băsești.	15. Ștefan Varge, Chichișa.
7. Ștefan Szigeti, Birghez.	16. Augustin Gavriș, Chelintă.
8. P. Ardelean, Bocșa-Rom.	17. Andrei Hossu, Cheud.
9. Ioan Voda, Borza.	18. I. Varhanciovschi, Chișfalău.

19. Gavril Câmpian, Gâlpâia.	34. Al. Bejan, Râstolț-Mare.
20. Ioan Pătoașiu, Giumești.	35. Nic. Maxim, Râstolțul-deșert.
21. D. Graur, Jurtelecul-Șiml.	36. Simion Gozman, Recea.
22. Petru Danciu, Hereolean.	37. Vasile Modoc, Sărvâzel.
23. Petru Aciu Hidig.	38. Ioan Toduțiu, Seuca.
24. Nicolae Căprar, Horoat-C.	39. Gr. Dobocan, Sănzorzul de m.
25. Laurențiu Miheș, Hodod.	40. Gr. Moșu, Sighetul-Silvaniei.
26. Gr. Dózsi, Ilișua.	41. Const. Pinteș, Șumal.
27. Ioan Costea, Mirșid.	42. Veturia Costea, Uileacul,
28. Ioan Strâmbu, Năpradea.	43. Cristina Langa, Vădurele.
29. Nicefor Osian, Oarța de jos.	44. T. Gordan, Vălcăul de jos.
30. Gh. Durila, Pir.	45. Elena Ciocșan, „ de sus.
31. Florian Meșeș, Poptelec.	46. Maria Bud, Vicea.
32. Paul Pușcașiu, Pria.	47. Toma Chișiu Zănoș.
33. Ioan Zdrătea, Porț.	

Totodată atragem atențiunea tuturor directorilor și dirigintilor școalelor primare din județ, să execute la timp și cu cea mai mare conștiințiozitate toate ordinele autorităților școlare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

No. 1579—1924.

Urmărirea învățătorilor, cari nu se prezintă la posturi

„On. Minister al Instrucțiunii cu ordinul No. 92551—1924 ne comunică, că a aprobat ca să fie dați în urmărire învățătorii, care nu se prezintă la post pentru suma de 30000 lei fi-oare, cât a cheltuit statul cu întreținerea și educarea lor prin școlile secundare. Director (general: (ss.) R. Vasilescu. Sub-director: (ss.) F. Theodorescu.“

No. 1592—1924.

Vacanțe

Publicăm ordinul de mai jos și invităm Corpul didactic să se conformeze în modul cel mai riguros, deoarece sancțiunile se vor executa cu cea mai mare severitate.

„No. 7774—1924. Orade-Mare, la 11 Octombrie 1924, Domnule Revizor, Am constatat, că mai mulți directori de școale primare au dat și anul acesta așa numite „vacanță de

stors¹⁴, la culesul de vii, Vă atragem atenția și Vă rugăm să faceți cunoscut învățătorilor în mod categoric, că vacanța aceasta, ca și altele cum sunt zilele de târg, ruptul sterpelor¹⁾ datorite unui uz din trecut, nu este prevăzută în regulament și toți aceia cari pe viitor vor acorda sau își vor lua astfel de vacanțe neregulamentare cu dela sine autorizație, vor fi pedesiți în consecință. Pedepsa prima va fi detragerea salariului pe zilele de absență. Luați măsuri energice pentru a se curma aceste deprinderi păgubitoare școlii și pedepsiți pe toți învățătorii, pe cari îi găsiți în zile de târg la orașe, lipsind dela datoria lor. Acest ordin se va comunica tuturor învățătorilor în scris, despre ceace ne vom convinge cu ocazia inspecțiilor. Inspector Șef: (ss.) Gocan, Șeful Serviciului: (ss.) Pop.

No. 1593—1924.

Ținerea sărbătorilor

On. Minister al Instrucțiunii cu ordinul No. 23130—1924, ne comunică următoarele: În urma îndreptării calendarului bisericesc, se introduc următoarele modificări în datele ținerii cursurilor cu începere dela 14 Octomvrie. Sărbătorile religioase și naționale se vor ținea la aceleași date ca și până acum însă după stilul nou. Vacanța Crăciunului începe în ziua de 24 Decemvrie. Limita între trimestrul I și II va rămâne ca și până acum 31 Decemvrie st. n.

Zălau, la 17 Octomvrie 1924.

No. 1619—1924.

Incasarea amenzilor școlare

Comunicăm mai jos în întregime copia adresei Administrației Financiare din Zălau, cu No. 14944—1924, relativ la incasarea amenzilor școlare, spre strictă conformare și executare.

„Domnule Revizor școlar, Prin art. 29 din legea învățământului primar de stat din anul 1924, se prevede că incasarea amenzilor școlare aplicate de Delegația Comitetelor școlare pentru absențe nemotivate să se încaseze în comunele rurale de către Perceptorii fiscali, iar în comunele urbane de Perceptorii

---

1) și culesul cucuruzului etc. (Rev. școl.).

comunali. Cum însă acest text de lege alcătuit după organizația fiscală din Vechiul Regat nu corespunde organizației fiscale din aceste teritorii prin faptul că în toate comunele rurale din acest județ încasarea dărilor statului, județului și comunelor se face numai de către Notarii comunali și cercuali care sunt considerați din acest punct de vedere ca agenți auxiliari ai perceptorilor fiscali de circumscripții, am onoare a Vă ruga să binevoiiți a aduce la cunoștința Dlor Directori și școalelor din comunele rurale, ca delegația Comitetelor școlare rurale să depună cu adresă în regulă listele de amenzile școlare Notarilor comunali și cercuali din localitate pentru a face încasarea lor în termenul și sub sancțiunile prevăzute de lege prin art. 29, 30 și următorii întrucât perceptori fiscali nu fac asemenea încasări prin comunele din circ. lor ci numai primește și centralizează încasările făcute de Notarii comunali. În acest scop comitetele școlare se încredințează Notarilor comunali și câte un registru cu chitanțe special din cele ce au Comitetele școlare ca numai cu acele registre să încaseze asemenea amenzi școlare, iar după încasare *Notarii comunali să le verse direct Comitetelor școlare respective* ca nu cumva să le înglobeze la un loc cu veniturile statului care se varsă perceptorului fiscal. În acest sens am dat ordin atât perceptorilor fiscali de circ. cât și notarilor comunali și cercuali pentru a proceda în felul arătat mai sus. De măsurile ce veți binevoi a lua Vă rugăm a comunica și acestei Ad-ții Financiare. Administrator Financiar: (ss.) D. Nica⁴.

No. 1708—1920.

Publicăm ordinul de mai jos cu invitarea, ca să se execute cu cea mai mare constiențiozitate și punctualitate.

No. 8972—1924. Oradea-Mare, la 21 Octomvrie 1924.

Domnule Revizor

Vi-s'a trimis exemplarele necesare din noua lege a învățământului.

Toate școalele primare cu începerea an. școlar 1924—25, vor funcționa în spiritul acestei legi.

Până la sosirea Regulamentului sunteți obligați să procedați în felul următor :

1. Școalele de copii mici

Frecventarea acestora este obligatorie dela 5—7 ani și facultativă dela 3—5 ani acolo unde sunt grădini de copii.

2. Cursul primar

Clasele II—IV, atât la școalele urbane cât și la rurale vor funcționa în baza programei analitice a vechiului Regat.

Clasa I, va funcționa și ea deocamdată până la apariția noului Regulament în baza aceleiași programe analitice, iar imediat după apariția noului Regulament respective noii programe analitice cl. I. va urma noua programă analitică.

Clasele II—IV, și după apariția noii programe analitice va continua vechea programă a vechiului Regat urmând să se stângă cu finea anului școlar 1926—27.

Anul V, dela școalele rurale se va detașa de către anul al IV-lea și din acești elevi se va forma acolo unde aveți elevi cl. V-a.

Tot astfel la școalele urbane cl. V—VI, se vor contopi în clasa V.

Aceasta cl. V-a atât la rurali cât și la urbani este a se considera ca anul I, din învățământul primar superior.

Programa analitică a acestei cl. a V-a detașată la rurali și contopită la urbani va avea deocamdată ca programa analitică programa anului I, al inv. complementar din vechiul Regat. (Vezi colecțiunea de legi din 1923, pag. 237 și 249.)

3. Curs complementar

În forma cunoscută până acuma nu mai există.

4. Așa numitele școli complementare independente, școala de ucenici comerciali și industriali

Aceste școli vor fi privite dela primirea acestui ordin înainte ca clase aparținătoare învățământului primar superior.

Cu aceste școli veți proceda în felul următor:

a) Școlile complementare independente se vor suprima și vor forma imediat cl. V a inv. primar și aceasta clasă se va diviza:

1. Cursul neștiutorilor de limba română.

2. Cursul regulat al școlii primare superioare (Cl. V-a) cu programa analitică a cursului complementar din vechiul

Regat anul I, (Vezi colecțiunea de legi 1923, pag. 237 și 249.)
[Cursul superior al școalelor.]

Cursul superior al școalelor primare se va face exclusiv în l. română și este obligator numai până la vârsta de 12 ani, iar dela aceia vârstă înainte frecventarea acestei clase e facultativă.

b) Cursurile școalelor de ucenici comerciali și industriali până la alte dispoziții vor funcționa cu programa analitică fixată în colecția de legi 1923, pag. 281 și 293. *Limba de predare în acestea școale va fi exclusiv cea românească.*

5. Cursurile de adulți

Aceste cursuri sunt obligatoare pentru întreg tineretul între vârstă de 12—18 ani, oari nu au examenul de absolvire a patru clase primare.

Acestea cursuri se vor diviza în

a) cursul de analfabeți;

b) cursuri p. știutori de carte. Legea nouă vă dă toate îndrumările în privința aceasta.

În virtutea acestora veți proceda imediat la *recensământul copiilor în vârstă de 5—7 ani în acele comune unde este grădine de copii și a adulților între vârstă de 16—18 ani.*

Acest recensământ îl veți trimite și Insp. școl. așa fel ca în ziua de 1 Noemvrie să fie sosit de pretutindenea. Ori ce întârziere dela aceasta dată va avea ca urmare reținerea de leafă pe zilele întârziate. *)

Având în vedere că noua obligativitate mai cu seamă pentru cursurile de adulți ar putea se deie naștere la eventuale nemulțumiri în o parte până aplicare legală a acestei obligativități (15 Noemvrie, 15 Martie), veți premerge cu o propagandă cât se poate de întinsă și cât mai originală în favorul acestei obligativități. Veți face afișul întrunirii, . . . merge chiar din casă în casă la nevoie pentru convingerea poporenilor despre necesitatea și folosul acestor cursuri de adulți. Veți avertisa din bun început, dar cu băgare de seamă urmările severe și legale a nefrecventării acestor cursuri.

Deodată cu recensământul dela fiecare direcțiune și școală ne veți înainta :

*) Școalele vor înainta acest recensământ Rev. școlar, în termen de de 3 zile. (Rev. școl.).

a) repartiția corp. did. al cursului primar inferior, superior și a cursurilor de adulți.

b) programa analitică a neștutorilor de limba română dela cursul primar superior, a cursului de analfabeți și a cursurilor de adulți.

Despre eventualele turburări ivite în obște vă facem direct răspunzători. Dealtfel cu începere de 1 Ianuarie 1925, fiecared învățător va fi retribuit cu taxa orelor suplimentar. Oră suplimentară se consideră ori-ce oră, făcută peste 28 ore săptămânale, fie aceasta la sc. prim. inf., sup. sau la cursul de adulți, *Orice dispoziții contradictorii acestui ordin sunt abrogate.* Apostolatul adevărat pentru cultura poporului român a intrat în fază decisivă. La lucru deci.

Comunicați acest ordin cu toți dir. și inv. școalelor primare din județul Dvs. — Pt. Inspector-Şef: (ss.) Corbu-Silaghi. Şeful serviciului: (ss.) Pop.

No. 1709—1924.

Aviz suplinitorilor

Invităm pe toți aceia, cari doresc să ocupe posturi de învățători suplinitori în județul Sălaj și au cel puțin 3—4 clase normale ori medii, ca în termen de cel mult 8 zile să-și înainteze Revizoratului școlar petițiile însoțite de certificatul școlar și moralitate.

No. 1531—1924.

Cărămizi pentru școala normală din Predeal

Școlile primare din Asuajul de jos, Căuaș, Chișfalăul, Gălgău, Someș-Gurustău, Sălsig, Șilimeghiu, Unguraș, Bălan și Giumeleciș nici până acum nu și-au dat socoteală asupra cărămizilor pentru școala normală din Predeal deși au fost urgitate de două ori până acum.

Se îndrumă ultima oară a-le înainta *imediat*, căci altfel vom lua măsuri mai severe.

Cheltuelile de întreținere a localurilor școlare

Invităm pe toți domnii Directori, dirigenții și Comitetele școlare dela școalele primare unde funcționează învățatori plătiți de stat, să se îngrijească ca toate cheltuelile școalelor prevăzute în noua lege a învățământului primar la art 162 să fie asigurate în bugetele comunale pe anul 1925. În special Vă atragem atențiunea asupra cheltuelilor pentru repararea localurilor școlare, care se vor prelimina necondiționat în bugetele comunale, astfel ca din anul viitor nici o școală să nu rămână fără a-i se face reparare radicală.

Spre acest scop Comitetele școlare vor înainta de urgență primăriilor comunale, preliminarile de cheltuelile de reparație ce le reclamă fiecare local școlar.

Pentru executarea dispozițiilor din lege privitor la întreținerea școalelor s'au recercat din partea Comitetului școlar județean toate organele administrative.

No. 1553—1924.

Cantinele școlare

Comunicăm mai jos copia ordinului No. 33597 din 6 Oct. 1924 dat de „Casa școalelor“ cu invitarea ca comitetele școlare să ia măsuri pentru înființarea cantinelor școlare, comunicându-ne până la 15 Nov. a. c. numărul elevilor, cari primesc hrană în cantine pentru a putea cere subvenția semnalată.

„Domnule Revizor! Art. 189 din legea învățământului primar prevede că comitetele școlare singure sau în asociațiune cu organizațiunile sau societățile de ajutoare a copiilor lipsiți de mijloace să înființeze cantine școlare pe lângă școalele de copii mici și școalele primare, cu scopul de a ajuta cu hrană pe copiii săraci și pe cei cu locuința depărtată de școală. În localitățile în cari copiii vin la școală dela depărtări mari, comitetele școlare vor fi obligate să înființeze cantine, spre a înlesni copiilor frecventarea școlii. Casa Școalelor și a Culturii poporului va contribui și ea cu o sumă oarecare, ca ajutor pentru întreținerea cantinelor. Comunicându-Vă aceasta Vă rugăm să luați măsuri, dela 1 Noemvrie să înceapă să funcționeze cantine pe lângă școalele la cari urmează copii cu locuința depărtată sau cu greutate de comunicație și să ne arătați numărul elevilor, cari mănâncă la cantină precum și alocația

de hrană fixată spre a se ordona suma cu care Casa Școalelor poate contribui la întreținerea cantinelor. — Administrator: (ss.) T. Alesseanu. Director General: (ss.) N. Nicolaescu.

(ss.) *Ioan Mango,*
revizor școlar.

Comitetul școlar al județului Sălaj

No. 609—1924.

Instrucțiuni

pentru aplicarea noiei legi a învățământului primar

(Promulgată prin înaltul decret regal No. 1571 din 24 Iulie 1924. și publicat în *Monitorul Oficial* No. 101 din 16 Iulie 1924.)

Noua lege a învățământului primar se aplică cu toată rigoarea, cu începutul anului școlar 1924—25.

Pentru a preveni urmărirea cu sancțiuni penale a părinților și tutorilor, cari nu se vor conforma îndatoririlor ce le impune noua lege, aducem la cunoștința generală următoarele:

Pentru prima oară învățământul primar devine obligațiune națională. Învățământul primar este gratuit și obligatoriu pentru toți copiii, cetățenilor români. Fiecare părinte sau tutor este obligat să-și înscrie copilul la școala Statului (Art. 6 și 12) și anume: dela 5—7 ani la școalele de copii mici (în comunele unde sunt astfel de școli);

dela 7—16 ani impliniți la școalele primare;

dela 16—18 ani la școalele sau cursurile de adulți.

Sunt scutiți de aceasta obligațiune:

1. Aceia cari dovedesc că dau copiilor lor educațiune și instrucțiune conform legii, în care caz părinții, tutorii vor prezenta la înscriere (între 1—10 Sept.) direcțiunilor școlare unde aparțin, declarațiune scrisă arătând școala particulară recunoscută de stat, în care vor învăța copiii, sau că i-i instruesc în familie (Art. 19).

2. Aceia cari n'au locuință statornică, și dacă nu stau mai mult de 60 zile într'o localitate:

3. Copiii atinși de vre-o infirmitate fizică sau intelectuală.

4. Copiii cari au obținut certificat de absolvire acelor șapte clase, înainte de vârsta de 16 ani.

Părinții și tutorii, cari nu-și înscriu copiii la școală după prevederile legii, vor fi amendați cu amendă dela 100—3000 Lei, iar copiii vor fi înscriși din oficiu. (Art. 21.)

Părinții și tutorii a căror copii absentează nemotivat dela școală vor fi amendați.

Singurele motive de care se va ținea seamă la motivarea absențelor, vor fi: 1. Boala copilului; 2. Boală grea în familie; Boală molipsitoare sau moarte în familie.

4. Impiedecarea provocată de greutatea întâmplătoare ale comunicației (Art. 24).

Absențele se socotesc pe zile întregi, indiferent de numărul orelor de lecții dintr'o zi.

Când copiii sunt nevoiți să absenteze dela școală în baza motivelor enumerate mai sus, părinții, tutorii sunt datori să anunțe pe învățătorii imediat de absentarea copiilor, urmând se motiveze absențele cel mult în 15 zile.

În cazul când părinții fac declarațiuni false, spre a obține motivarea absențelor, ei vor fi pedepsiți cu o amendă de 100 Lei, deosebit de amenda la care vor fi impuși pentru absențele copiilor.

Amenzile (pedepsele) se pronunță din 15 în 15 zile. Gradele de pedepse sunt următoarele:

1. Pentru primele absențe nemotivate dintr'o perioadă de 15 zile, pentru fiecare zi de absență o pătrime din prețul zilei de muncă. (Aceasta amendă rămâne în suspenzie până la o nouă absență. Dacă în timp de 3 luni după pronunțarea amenzii de mai sus, copilul numai absentează dela școală, amenda nu se execută.)

Dacă absențele nemotivate se repetă în săptămânile următoare, amenzile se vor aridica treptat, adăugându-se și prima amendă.

2. Pentru absențele nemotivate din a doua perioadă de 15 zile, pentru fiecare zi de absență o amendă egală cu jumătate prețul zilei de muncă.

3. Pentru a treia perioadă de 15 zile, pentru fiecare zi o amendă egală cu $\frac{3}{4}$ din prețul zilei de muncă.

4. Pentru a patra perioadă, amendă egală cu prețul unei zile de muncă de fiecare zi absentată.

Părinții, tutorii, cari vor rămânea refractari și după aplicarea acestor pedepse, vor fi trimiși înaintea judecătoriei de ocol (Art. 27).

Părinții sunt datori să procure copiilor lor, cărțile și materialul necesar. În caz de refuz, școlarii vor fi socotiți ca absenți nemotivat dela școală și părinții lor împuși la amenzi până la procurarea cărților.

Părinții săraci, a căror sărăcie va fi constatată în baza unui certificat oficial dela primărie, vor fi scutiți de această obligațiune (Art. 40).

Întreținerea școalelor cade în sarcina comunelor.

Statul contribuie cu plata personalului didactic, iar toate celelalte cheltueli sunt în sarcina comunelor, cari le efectuesc Comitetele școlare,

Comunele sunt obligate să-și construiască, să-și completeze sau să-și transforme localurile școlare, potrivit nevoilor învățământului.

La construcțiunile, prefacerile, adăogirile sau îmbunătățirile necesare localurilor se va ținea cont de indicațiunile Comitetului școlar județean.

Față de organele administrative cari nu vor executa dispozițiile din lege, se vor aplicasancțiunile cuvenite.

Prefect, președinte:
(ss) Dr. DOMȘA.

Revizor școlar, secretar:
(ss) I. MANGO.

Lucrarea și arendarea terenurilor agricole școlare

No. 635—1924.

În vederea întocmirii unei evidențe a terenurilor școlare și pentru a se putea face intervenție și din partea noastră la Consilieratul agricol județean ca toate școalele să fie improprietărite cu sesiunile învățătoresți și școlare prescise, precum și cu teren pentru grădina școlară: invităm pe toate Comitetele școlare rurale, să ne înainteze în termen de 5 zile dela publicarea acestui ordin un tablou autentic cuprinzând următoarele date: 1. Cât pământ a avut școala înainte de reforma agrară ca

a) grădina școlară, b) sesiune învățătoarească, c) sesiune școlară!

2. Cât pământ a primit prin reforma agrară ca a) grădina școlară, b) sesiune învățătoarească și c) sesiune școlară.

Pentru delăturarea neînțelegerilor ce s'ar putea naște în legătură cu lucrarea terenurilor școlare, comunicăm mai jos spre orientare și strictă conformare, decizia Ministerială No. 28834 din 27 August 1924 observând că atât arendarea terenurilor cât și felul lor de cultivare se va putea executa numai după aprobarea prealabilă de către Comitetul școlar județean.

„Ministerul Instrucțiunii, Casa Școalelor și a Culturii Poporului. Decizie. Noi, ministru secretar de stat la departamentul instrucțiunii,

Având în vedere art. 75, 76 și 77 din legea învățământului primar și normal-primar din 21 Iulie 1924, privitoare la lucrarea terenurilor agricole cu cari sunt înzestrate școalele rurale;

Având în vedere că, potrivit art. 76 din această lege, normele pentru cultura sistematică a acestor terenuri agricole urmează să se dea prin reglementul de aplicare al ei;

Având în vedere că unele munci în vederea viitoarei recolte, cum ar fi de pildă facerea ogoarelor, se vor începe în curând;

Având în vedere că multe din contractele de arendare expiră odată cu încheierea acestui an agricol, iar contractele ceele noi, acolo unde va fi locul să se facă, vor trebui să se încheie conform dispozițiilor noiei legi;

Până la facerea și punerea în aplicare a regulamentului prevăzut la art. 76,

Decidem :

Art. I. Cultura grădinii școlare, potrivit art. 75 din lege, se va face de către învățători cu școlarii lor, aplicând experiențele și lucrările agricole prevăzute de prorom. Produsele culturilor apertin directorului școalei.

Art. II. Cultura câmpului de experiență, potrivit art 76 din lege, se va face de toți învățătorii și învățătoarele școalei împreună cu elevii din ultimele clase. *)

Venitul ce se va realiza se va împărți între toți învățăterii însărcinați cu conducerea lucrărilor practice.

Normele de cultivare și îndrumările tehnice privitoare la cultură vor fi cele euprinse în „instrucțiunile“ date cu ordinul No. 4.225—922 al Casei Școalelor.

Art. III. Terenurile de cultură ce rămân în țarină, după formarea câmpului de experiență, se vor arenda, potrivit art. 76, învățătorilor și învățătoarelor, cari vor cere în întindere pro-

*) Terenul de experiență va fi de 3 jug. Planul pentru cultura acestui teren va fi supus pentru aprobare prealabilă Revizoratului școlar. (Rev. școl.)

porțională cu vechimea lor, cu greutățile familiare și cu terenul propriu sau dotal ce posedă fiecare.

A. Ordinea de preferință pe baza acestor elemente va fi următoarea:

a) Învățător titular căsătorit cu copii, la școalele sau mai mici decât vârsta de școală; la număr de copii egali, vechimea dă preferință la vechimi diferite, orice copil mai mult dă un avantaj de vechime de 3 ani;

b) învățător titular căsătorit, fără copii; vechimea decide de ordinea de preferință;

c) Învățător titular necăsătorit; vechimea decide de ordinea de preferință;

d) Învățător suplinitor, acestora li se aplică între ei aceleași norme de preferință ca la punctele a, b și c de mai sus.

B. Preferința la arendarea terenului se înțelege în felul următor:

a) La școala cu un post, întreg terenul poate fi arădat învățătorului respectiv.

b) La o școală cu două posturi, învățătorul cu mai multe drepturi va lua două treimi, iar celalalt o treime din locul de arădat;

c) La o școală cu trei posturi, învățătorul cu cele mai multe drepturi va lua jumătate din teren, iar celalaltă jumătate constituie o unitate care se va da potrivit dispozițiilor de la punctul precedent;

d) La o școală cu patru posturi, învățătorul cu cele mai multe drepturi va lua o treime din loc, iar celelalte două treimi constituie o unitate care se va da celorlalți, potrivit dispozițiilor de la punctul precedent.

Art. IV. În înțelesul art. 76, alin. 5 și art. 134, No. 8, alin. 2, membrii corpului didactic cari au 10 ha de pământ al lor propriu sau dotal, ori au în arădă și cultivă 10 ha, inclusiv pământul lor, nu mai au dreptul de a lua în arădă din terenul de cultură al școlii.

Cei cari au și cultivă mai puțin decât 10 ha de pământ propriu, dotal sau în arădă, în limita drepturilor ce rezultă din art. 3 al prezentei deciziuni, pot lua în arădă din terenul școlii o porțiune care să completeze locul lor de cultură până la maximum de 10 ha.*)

Art. V. Pământurile școlare date în arădă membrilor corpului didactic nu pot fi date de aceștia în subarădă sau dijmă.

Art. VI. Arădarea se face pe termen de un an agricol.

Art. VII. Comisiunea, care potrivit art. 76 din lege va stabili prețurile de arădare, se va compune din:

*) Pentru constatare se va anexa la contractul de arădare ce se trimite spre aprobare Com. școl. județean un certificat comunal, în care se va arăta cât pământ mai cultivă fiecare învățător.

- a) Subrevizorul școlar respectiv;
- b) Președintele comitetului școlar;
- c) Primarul comunei;
- d) Unul din sătenii cultivatori de teren propriu, care posedă mai mult pământ în comună și care va fi indicat de perceptor după roluri.

Art. VIII. Potrivit art. 76 alin. 7 din lege, pământurile școlare provenite din donațiuni pot fi arendate în condițiunile de mai sus, afară de cazul când actul de donație hotărăște altfel.

Art. IX. Toate arendările, prin orice fel de contracte, ale pământurilor școlare, făcute după promulgarea legii și cuprinzând dispozițiuni contrare acestei deciziuni, se consideră fără valoare și de nul efect.

Art. X. D. Administrator al Casei Școalelor și al culturii poporului este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a acestei deciziuni. Dată la 27 August 1924, Ministru: Dr. C. Angelescu. No. 28.834."

Zălau, la 28 Octomvrie 1924.

Prefect, Președinte:
Dr. Domșa.

P. Secretar:
Dumitru Mărgineanu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Asociația Învățătorilor Secția Sălaj

No. 142—1924.

CONVOCALLRE

Domnii membrii ai Asociației Învățătorilor Secția Sălaj, cu onoare sunt invitați a participa la ședința extra-ordinară, care se va ținea la 18 Decemvrie a. c. orele 10 a. m. în Zălau.

P R O G R A M A :

1. Alegerea prezidentului și al întregului birou.
2. Raportul caseiului general, cenzurarea și verificarea acestui raport.

Tășnad, la 21 Octomvrie 1924.

GH. NICHITA,
v. prezident.

